

França sempre mira de reüll

L'esforç espanyol per implicar França en una lluita sense reserves contra ETA mai no ha obtingut el resultat esperat. I això ha estat, simplement, perquè França no veu el problema basc com a "seu", sinó com una tema mai no resolt "dels veïns".

**Malgrat tot,
ETA conserva
una certa imatge
positiva en els
ambients més
progressistes
de França**

En el fons, ETA sempre ha sabut aprofitar dinàmiques tan previsible com les que es deriven de les raons d'estat i, per a França, la prioritat que cal aplicar és, sempre, que no hi hagi atemptats ni al País Basc francès ni —encara menys— a París. I, en aquest sentit, és innegable que la política francesa ha estat un èxit complet. En quaranta anys d'existència ETA mai no ha comès un atemptat en territori de la República, ni tan sols quan la col·laboració de les policies espanyola i francesa ha donat com a resultat detencions importants que, en alguns casos, han escapat completament l'organització. Però és que, fins i tot en aquestes circumstàncies, l'alternativa d'enfrontar-se directament amb un segon estat sempre podia donar uns resultats pitjors per a ETA que la suposada pressió política que resultaria d'obrir el front francès.

La llista fluctua, però en aquests moments prop d'un centenar de presos d'ETA estan complint condemna en territori francès. Cap d'ells ho està per delictes de sang i, normalment, se'ls ha sentenciat pels càrrecs de tinença il·lícita d'armes, associació de malfactors i documentació falsa, delictes, tots, evitables pels activistes d'ETA i que només busquen impedir una extradició ràpida cap a la frontera espanyola, encara que sigui a costa d'una condemna més o menys llarga a les presons franceses. El sistema funciona perquè la justícia francesa no aplica de forma automàtica les sentències o ordres de recerca espanyoles, malgrat la pressió que els diversos governs de Madrid han anat exercint sobre les institucions franceses. Espanya i Itàlia no han tingut pro-

blemes per arribar a un acord de reciprocitat judicial, dirigit fonamentalment contra la presència mafiosa a les costes espanyoles, però, de moment, l'estat francès es nega a prendre una decisió semblant, tot i que, paradoxalment, hi ha més ciutadans francesos buscats per la justícia en sòl espanyol que no pas al revés. Aquest fet recalca encara més la cura amb què qualsevol govern francès evitarà reconèixer com a seu un problema tan enquistat com el basc.

A partir d'això, doncs, s'entén que les autoritats espanyoles tractin com sigui de ressaltar les accions, certes o hipotètiques, que pugui arribar a realitzar ETA en territori francès. En el que portem d'any, n'hi ha hagut dues que han tingut un fort ressò mediàtic en la societat francesa.

La primera, una carta d'extorsió econòmica dirigida a Bixente Lizarazu, futbolista internacional de la selecció francesa, en què, a més, se l'acusava de col·laborar amb un estat opressor simplement per vestir aquella samarreta esportiva. El fet anava directament contra la versió oficial francesa, en el sentit que ETA plantejava obertament un enfrontament simbòlic entre el País Basc i l'estat que n'administra la part del nord i actuava en conseqüència. La carta va ser reproduïda per tots els mitjans de comunicació francesos, amb la diferència que també es donaven les versions de portaveus nacionalistes d'Iparralde que no donaven crèdit a la seva autoria i més aviat s'inclinaven per una manobra del CESID per impressionar l'opinió pública francesa. El segon moment en què ETA va ocupar les primeres planes dels diaris de París va ser quan, a

principis de març, ETA va dur a terme una operació espectacular que va acabar amb el robatori de gran quantitat d'explosius d'un polvorí situat als afores de Grenoble, no gaire lluny de la frontera amb Itàlia. Les autoritats espanyoles van reaccionar molt durament, i acusaren França de no protegir adequadament aquest tipus d'instal·lacions. Va ser en aquell moment quan els diaris que solen fer públiques les filtracions del Ministeri de l'Interior espanyol

preocupació que, per primera vegada, comença a notar-se entre les autoritats franceses per la implantació creixent del nacionalisme basc a Lapurdi, Zuberoa i Benafarroa, els tres territoris de l'Euskal Herria històrica sota administració francesa. A les darreres eleccions municipals de l'11 de març, les llistes d'Abertzaleen Batasuna (versió bascofrancesa d'Herri Batasuna) van passar de menys del 3% dels vots a prop de l'11 i, fins i tot, van aconseguir l'alcaldia de

argument per a posposar la demanda de creació d'un departament basc, tot i el caràcter majoritari d'aquesta reivindicació en el conjunt de la societat d'Euskadi nord.

Malgrat tot, ETA (l'"e-te-a", com se l'anomena en els mitjans francesos) conserva encara una certa imatge positiva en els ambients més progressistes de França, els mateixos que, per exemple, simpatitzen amb altres organitzacions violentes de l'àmbit internacional, com els kurds del PKK, els sahrauís del Polisario o els irlandesos de l'IRA. Són posicions que tenen origen en les declaracions de solidaritat que van fer en el seu moment intel·lectuals d'esquerra com Jean-Paul Sartre o Simone de Beauvoir i que s'han mantingut en part gràcies a les incursions no gaire dissimulades del Govern espanyol en el camp del terrorisme d'estat. Fa un parell de mesos un reportatge de la cadena Arte (pública i francoalemanya) va aportar testimonis decisius de la passivitat francesa a l'hora d'evitar els atemptats del GAL i les activitats de la policia i la guàrdia civil espanyoles en els pobles del País Basc francès. Unes revelacions que no contribueixen gaire a la millora de la imatge dels mètodes espanyols en determinades sensibilitats progressistes a França i que van preocupar fins i tot la direcció del PSOE, que tenia prevista per a l'endemà de l'emissió la primera entrevista bilateral entre José Luis Rodríguez Zapatero i Lionel Jospin. Al final, les temudes preguntes dels periodistes francesos no es van arribar a produir per incompareixença, i entre els corresponsals espanyols va ser majoritària la simple indignació contra els autors del reportatge.

Ara caldrà veure quina és l'evolució del conflicte basc en l'àmbit de l'estat espanyol que, en qualsevol cas, serà seguida molt de prop pel Govern francès. Però sempre sota dues coordenades inamovibles: impedir, pels mitjans que calgui, l'extensió de la violència a territori francès i evitar, en la mesura del possible, un contagi polític que posi en qüestió l'estructura unitarista, centralitzada i monocultural de l'estat francès.

El març, ETA robà una gran quantitat d'explosius d'un polvorí de Grenoble. Les autoritats espanyoles van acusar les franceses de no protegir adequadament aquest tipus de materials.

(com *El Mundo*) van publicar articles basats en fonts governamentals que posaven molt en entredit la sinceritat de les proclames habituals de col·laboració de la part francesa. El malestar espanyol només va ser apaivagat quan Daniel Vaillant, ministre de l'Interior francès, va reunir-se amb el seu homòleg espanyol, Mariano Rajoy, i va anunciar la creació d'una brigada especial de la gendarmeria amb base a Baiona que tindrà com a missió específica la repressió de l'anomenada *kale borroka* en els municipis del País Basc francès i el control de les activitats que pugui dur a terme ETA en aquest cantó de la frontera.

Més nacionalisme a Euskadi nord.
L'anunci, de tota manera, respon a la

Baigorri, un poble de quatre mil habitants prop de la frontera. Les peculiaritats del sistema electoral francès (majoritari a la segona volta) van ser aprofitades sense escrúpols per l'esquerra abertzale, que va pactar a dreta i esquerra amb qualsevol que li garantís l'obtenció de representats municipals. El resultat: el nacionalisme basc mai no havia estat tan representat en les institucions franceses. Poc abans, les joventuts d'Abertzaleen Batasuna (*Gazteriak*) i les d'Herri Batasuna (*Jarrai*) van fusionar-se, i van donar com a resultat un altre nom, *Haika*, per a la sopa de lletres basca i un increment molt notable de les accions de violència al carrer en territori francès. Un fet que ha estat citat pel Govern de París com a

Salvador Cot (París)